

Hodnocení řepařského roku 2014

BEET GROWING – EVALUATION OF YEAR 2014

V závěru roku 2014 byla veškerá cukrovka sklizena, tisíce tun řepy však ještě čekaly na ukládkách na svůj odvoz a zpracování v cukrovarech. Je proto opět vhodné se poohlédnout zpět za uplynulým ročníkem. Hodnocení se bude týkat zejména českých pěstitelských rajonů, tedy cukrovaru Dobrovice a cukrovaru v Českém Meziříčí.

Kontraktace pro rok 2014 byla dokončena v březnu, celková smluvní plocha pro rok 2014 činila 37 624 ha. Leden, únor i březen byly teplotně nadprůměrné. Z hlediska dešťových srážek deficitní leden a únor vystřídal srážkově průměrný březen a mírně podprůměrný duben. Nicméně rychlé vyzrávání půdy a ideální průběh jara umožnily velmi časně setí. První cukrovka byla zaseta již na počátku března. Průběh setí i vzházení dokumentují grafy na obr. 1. a 2.

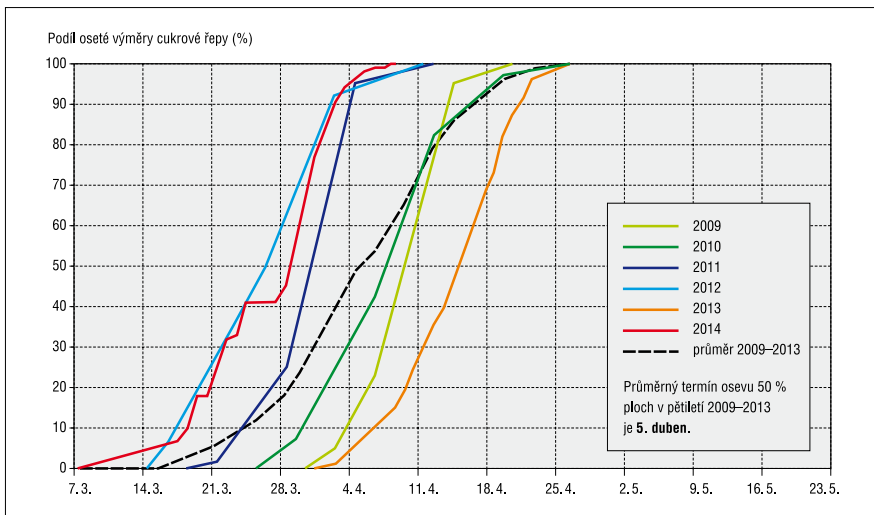
Ve srovnání s předchozími roky se jevil ročník 2014 jako jeden z opět velmi dobře nastartovaných. Lokálně převládaly problémy se vzházením z důvodu půdního škraloupu, vlivu kombinace nízkých nočních teplot a napadení škůdci. Byly zaznamenány i škody lokálními přívalovými dešti, popř. kroupami (evidováno bylo přeseťých 536 ha). Nicméně k 30. 4. byly vzešlé porosty registrovány na 98 % ploch. Herbicidní ochrana probíhala bez větších problémů, ke konci dubna byly hotové aplikace T2 a bylo zahájeno plečkování z důvodu provzdušnění půdy a eliminace vzházejících plevelů. Květen byl z agronomického hlediska optimální. Probíhaly aplikace T3 a T4 postřiků, dále bylo prováděno plečkování a k 31. 5. bylo

evidováno zhruba 37 % ploch cukrovky se zakrytými řádky. Dešťové srážky v květnu přesáhly 100 mm, teplota oscilovala okolo hodnot dlouhodobého průměru. Napočítáno bylo průměrně 103 tis. jedinců na hektar a k 27. 6. bylo evidováno 100% zakrytí řádků. Červnové dešťové srážky byly podprůměrné a cukrovka tak ke konci června v některých regionech trpěla vláhovým deficitem. To bylo kompenzováno červencovými srážkami převážně bouřkového charakteru, nicméně za mírně nadprůměrných teplot, které se pohybovaly mezi 27–33 °C. Srážky byly v rámci rajónu velmi nevyrovnané a tento stav se podobně jako v roce 2013 projevoval regionálně nevyrovnanými porosty. Na základě detekce cercosporové skvrnitosti bylo 22. 7. v několika lokalitách vydáno varování a doporučení k zahájení fungicidní ochrany. Výsledky vzorkování z 28. 7. potvrdily očekávání spojená s ročníkem, výnos cukrovky přepočítaný na 16% cukernatost ukazoval na základě provedených analýz 77,8 t.ha⁻¹. Výsledky prvního vzorkování byly výrazně ovlivněny velmi vysokou průměrnou cukernatostí 16,4 %, pětiletý průměr byl jen 14,15 %. Počasí v srpnu kopírovalo průběh počasí v červenci a v některých lokalitách se výrazně projevoval vliv vláhového deficitu. I další dvě vzorkování potvrdila optimistická očekávání. Nadále byl odhad výnosu ovlivněn relativně malou hmotností kořene při vysoké cukernatosti. Září a obecně celý podzim lze charakterizovat jako teplotně velmi nadprůměrné. Po regionálně nevyrovnaných deštích přišly těsně před zahájením kampaně během tří dnů plošné dešťové srážky, v průměru okolo 90 mm. Výsledkem těchto srážek bylo snížení cukernatosti sklizených řep a nastartování vegetačního růstu cukrovky. Výrazně teplý podzim a plošné dešťové srážky velmi pozitivně ovlivnily výnos cukrovky. Pokles cukernatosti byl kompenzován růstem kořene a v druhé třetině kampaně se nakonec i cukernatost dostala na relativně slušné hodnoty atakující hranici i přes 18 %. Výrazně nižší cukernatost je v rajónu cukrovaru v Českém Meziříčí, kde je očekávána výsledná průměrná cukernatost na hranici 17 %. Předpokládaná průměrná cukernatost rajónu Dobrovice je přibližně 17,4 %.

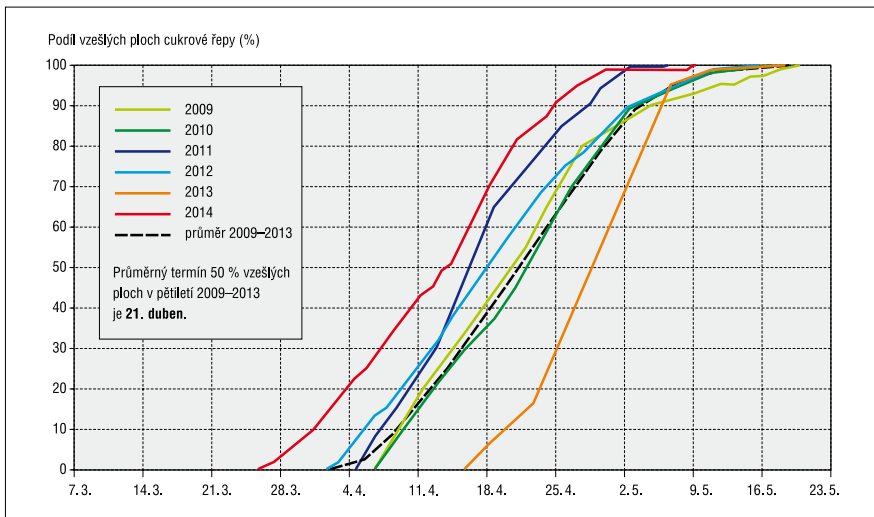
Výsledný průměrný výnos za skupinu Tereos TTD nakonec očekáváme ve výši 81 t.ha⁻¹ přepočtených na 16% cukernatost. Jedná se o zopakování vynikajících výsledků ročníků 2011/2012 a 2012/2013. Vzhledem k velmi pozitivnímu efektu časného setí jde o výsledek víceméně očekávaný. Pokud by průběh počasí v létě byl jen o málo příznivější, možná jsme se mohli dostat mnohem výš, na druhou

Obr. 1. Průběh setí cukrové řepy v Čechách v letech 2009–2014 (pramen: Tereos TTD)

Obr. 2. Průběh vzcházení řepy v Čechách v letech 2009–2014 (pramen: Tereos TTD)

stranu však musíme připustit, že jsme měli velmi příznivý podzim. Cerkosporová skvrnitost byla dobře zvládnuta a sklizeň proběhla s minimálními ztrátami. Vzhledem k očekávané 133 dní dlouhé kampani bylo přes 400 tis. t řepy v ukládkách zakryto slámou jako ochrana před mrazem. Srážky za minerální nečistoty a seřez se pohybují na historických minimech. Potenciál cukrovky není zcela jistě vyčerpán. Letošními výsledky prokazujeme opět velmi dobrou konkurenceschopnost v rámci řepařské Evropy. V současné době se komodita cukrovka, cukr a líh dostává pod velký tlak. Vývoj na trhu je velmi pesimistický a vzhledem k ukončení kvót v roce 2017 bude nesmírně důležité překonat toto období tak, abychom byli schopni v okamžiku změny současného negativního trendu trhu reagovat a navýšit výrobu. S velkou pravděpodobností se bude v následujících dvou letech rozhodovat o přerozdělení výroby cukru v Evropě, podobně jako tomu bylo po roce 2006, tentokrát ovšem pouze na základě konkurenceschopnosti jednotlivých států, resp. jejich pěstitelů cukrovky a jejich výrobců cukru. Proto je nesmírně důležité, aby pěstitelé, zpracovatelé a stát táhli v této době za jeden provaz a podrželi se navzájem i během následujících dvou let. Bude třeba se nadále intenzivně zabývat nákladovostí pěstování cukrové řepy a snižováním nákladů zpracovatelských kapacit. V tomto směru je možné stále hledat rezervy.

Z dostupných informací se očekávají velmi slušné výsledky i z oblasti Hané, Hrušovan a Opavy. Výnos kořene na Moravě je však doprovázen nízkou průměrnou cukernatostí.

Karel Chalupný, agronomický ředitel Tereos TTD, a. s.